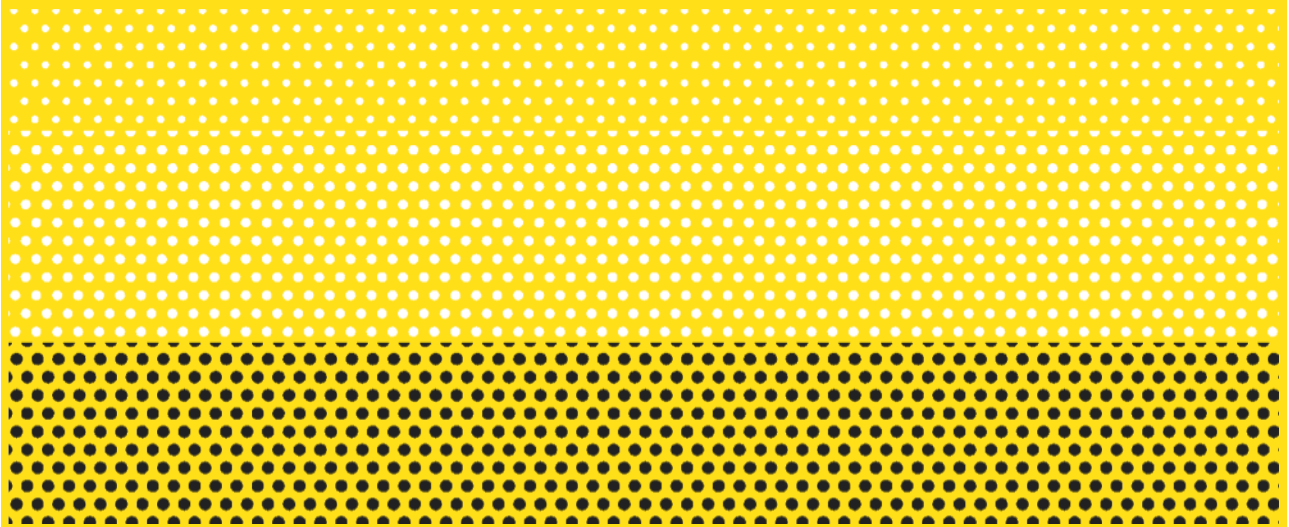


NOTAT NR. 1-2011

DEN LATE GREKER

Myter og fakta om den økonomiske krisen i Hellas



Notatet er utarbeidet av samfunnsøkonom Lars Gunnesdal ved Manifest Analyse.



MANIFEST
SENTER FOR SAMFUNNSANALYSE

Kr. Augusts gt 11, Tullinløkka • post@manifestanalyse.no • www.manifestanalyse.no

SAMMENDRAG

→ Befolkningen i Hellas er rammet av en økonomisk og sosial krise som for kort tid siden framsto som utenkelig i Vest-Europa.

- Bare fra 2009 til 2011 ble den offisielle arbeidsløsheten doblet fra 9 til 18 prosent.
- Ungdomsarbeidsløsheten er rundt 40 prosent.
- Lønnsnivået for offentlig ansatte er redusert med 30 prosent.
- Selvmordsratene er om lag doblet siden krisen eskalerte. Mange av de som kan, flytter fra landet.

→ Dette notatet ser nærmere på den utbredte forestillingen om at grekernes fundamentale problem er at de jobber for lite, pensjonerer seg for tidlig og bevilger seg en velferd de i lengden ikke har råd til.

→ Fakta forteller en annen historie enn myten om «den late greker».

UKENTLIG ARBEIDSTID (2010):

Hellas 41,3 timer Eurosonen: 36,6 timer

ARBEIDSTIMER PER SYSSLESATT (2009):

Hellas: 2119 Eurosonen: 1651

FAKTISK PENSJONERINGSALDER, MENN:

Hellas: 61,9 Eurosonen: 61,5

FAKTISK PENSJONERINGSALDER, KVINNER:

Hellas: 59,6 Eurosonen: 60,4

OFFENTLIGE TRYGDE- OG HELSEKOSTNADER % AV BNP 2005:

Hellas: 22,3% Eurosonen: 23,3%

«DEN LATE GREKER»

«SELG ØYENE DERES, blakke grekere! Og sleng gjerne på Akropolis», dundret det fra den tyske avisa Bild i oktober 2010.¹ Den greske staten var i alvorlige pengeproblemer, og tyske medier mente landet hadde seg selv å takke.

Mot slutten av 2009 hadde den greske statsminister George Papandreou måttet vedgå at det greske budsjettunderskuddet hadde blitt pyntet på over lengre tid under den forrige regjeringen.² Underskuddet for 2009 ble først oppjustert fra 6% til 12%, senere til 15%, og var dermed mer enn dobbelt så stort som tidligere antatt.

Finansmarkedene reagerte med å sende renta på greske statsobligasjoner i været. Den greske gjelda ble med ett umulig å bære, og Papandreou måtte vende seg til EU og IMF for hjelp.

Betingelsene for å få lån var på papiret enkle: Kraftige kutt i landets offentlige utgifter, færre offentlige ansatte, og privatisering dersom kuttene ikke strakk til. Og det måtte gå fort. Slik skulle budsjettene komme i balanse, og lavere kostnader ville sørge for bedret konkurransekraft.

Hellas måtte sørge for å vokse seg ut av underskuddene, da det var grekerne selv som hadde havnet der de var på grunn av laber arbeidsinnsats og slepphendt pengebruk. Landene i «Europas kjerne» burde derfor egentlig ikke hjelpe til, mente den nederlandske politikeren Geert Wilders: «Man burde aldri gi penger til "junkies", fordi det er penger du aldri ser igjen», sa han til den nederlandske avisa De Telegraaf.³

STEMPLET SOM FORRÆDERE

Det tyske magasinet Focus stemplet Hellas som «forræderen i eurofamilien». På forsiden av bladet figureerte den kjente greske statuen «Venus fra Milo», som for anledningen hadde blitt utstyrt med en handlekratig arm som viste resten av Europa fingeren.⁴

Den tyske forbundskansler Angela Merkel mer enn antydte også ved flere anledninger at de late grekerne hadde levd livets glade dager på resten av Europas regning.

Det måtte det bli en slutt på: «Vi kan ikke ha en felles valuta, der noen tar mer ferie enn andre», hevdet kansleren i mai i år, og fortsatte: «I land som Hellas, Spania og Portugal kan man ikke pensjonere seg tid-

ligere enn i Tyskland», og mente at «alle må anstrenge seg like mye, det er viktig».⁵

Avisa Bild hadde løsningen klar i mars 2010: «Tyskland har også høy statsgjeld, men den kan vi håndtere. Det er fordi vi står opp tidlig om morgenen og jobber hele dagen lang».⁶

MYTER OG FAKTA

Men hva viser statistikken? At grekerne har kortere ferier og lengre arbeidsuker enn de fleste europeere.⁷ Gjennomsnittlig ukentlig arbeidstid i 2010 var, ifølge Eurostat, 41 timer i Hellas, om lag 4 timer mer enn gjennomsnittet for alle eurolandene sett under ett.⁸

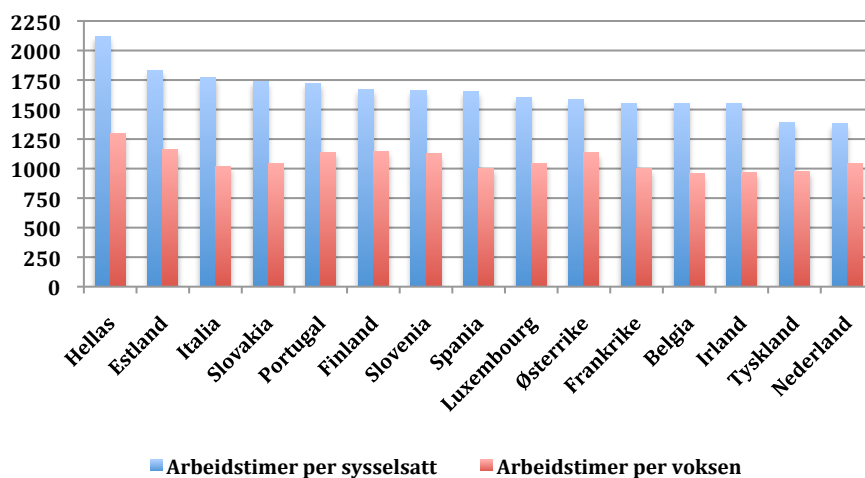
Pensjonerer de seg for tidlig? Ja, greske kvinner pensjonerer seg ifølge statistikken riktignok noe tidligere enn tyske, men greske menn står lenger i arbeid enn i Tyskland. Det samme gjelder både i Spania og Portugal.⁹

Ser man på andelen yrkesaktive grekere, kommer Hellas dårlig ut sammenlignet med driftige Tyskland, der 77 prosent av befolkningen 15-64 år deltok i arbeidsstyrken i 2010. Samme år var andelen grekere i arbeidsstyrken betydelig lavere, og særlig gjelder det kvinnene. Bare i overkant av 68 prosent av befolkningen, mot 71 prosent i EU totalt, var yrkesaktive i 2010.¹⁰

Med en så lav yrkesdeltakelse må grekerne kanskje tåle å bli kalt for late?

Ikke nødvendigvis. Faktum er at hver sysselsatte greker i 2009 arbeidet mer enn 2100 timer i året, høyest i Europa. Nivået for antall årlige arbeidstimer i Hellas ligger også 20 prosent over snittet for alle OECD-land.

Antall årlige arbeidstimer 2009



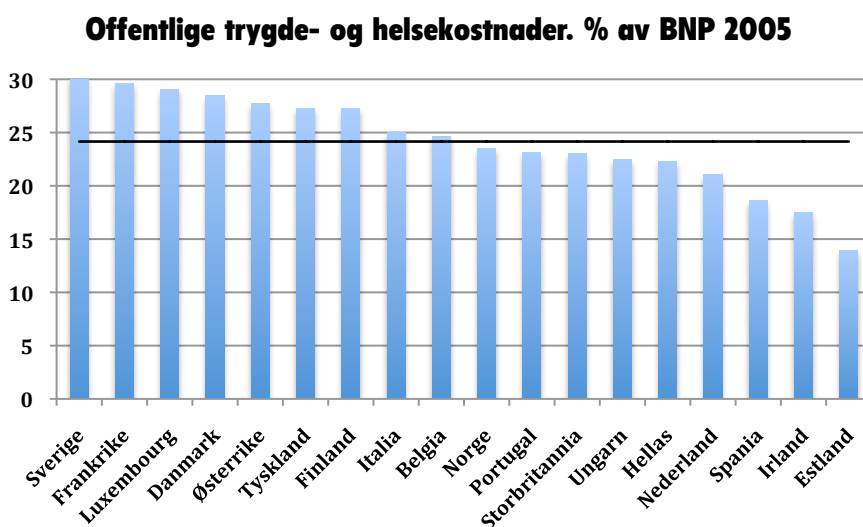
KILDE: OECD, *Economic Outlook 2011*. Arbeidstimer per voksen er beregnet ved å multiplisere antall arbeidstimer per sysselsatt med sysselsettingsraten.¹¹

Figuren over viser arbeidsinnsatsen målt i timer per sysselsatt (blå søyler), og også hva som skjer om man fordeler disse timene utover hele den voksne befolkningen (røde søyler). Det viser seg faktisk at grekerne, på tross av sin (altfor) lave kvinnelige arbeidsdeltakelse, *i sum arbeider mest blant alle land i Europa.*

VELFERD OVER EVNE?

Selv om grekerne i snitt arbeider mye, kan man ikke dermed bevilge seg ekstravagante velferdsordninger.

Men det greske systemet er ikke spesielt sjenerøst.¹² Som andel av BNP brukte Hellas i 2005 totalt 22,3 prosent på offentlige trygdeordninger og helsevesen, en liten økning fra 1995-nivået på 21,3 prosent. I figuren under ser vi at det plasserer Hellas under gjennomsnittet:

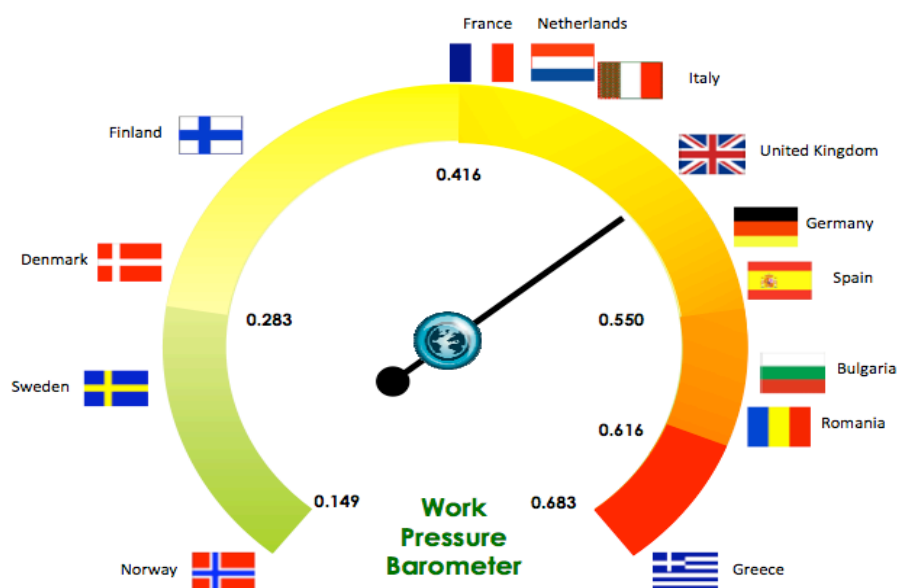


KILDE: IMF's Social Security Expenditure Database.¹³

Hellas har heller ikke mange offentlige ansatte, i 2008 bare 8% av arbeidsstyrken, milevis under OECD-gjennomsnittet på 15%.¹⁴

At grekerne må klare seg selv i så stor grad, og blant annet ta vare på familiens eldre, bidrar selvsagt til landets lave kvinnelige arbeidsdeltakelse.

De beskjedne velferdsordningene, i kombinasjon med den høye arbeidsmengden, påvirker selvsagt den greske befolkningen. Dette kommer blant annet fram i en ny rapport fra en britisk tankesmie, som setter opp en rangering av en rekke europeiske land etter nivået på arbeidspress som befolkningen lever under. Hellas kommer her klart dårligst ut:



KILDE: Relationship Foundation.¹⁵

Rapporten finner at den jevne greker ofte jobber i helger og om natta, har liten mulighet til å tilpasse egen arbeidstid og oppgir å ha et høyt stressnivå på arbeidsplassen. Videre har Hellas en høy andel barnefamilier som sliter økonomisk og har mange som opplever å ha store problemer med å kombinere jobb og familie.¹⁶

HVOR HAR DET BLITT AV PENGENE?

Det er en kjensgjerning at svart økonomi, korrupsjon og systematiske skatteunndragelser er et stort problem for den greske statskassa, som dermed går glipp av store inntekter hvert år. En viktig forklaring er kapitalflukt. Den greske eliten har lenge pleiet kontakten med skatteparadis som Sveits, og noen estimerer anslår at den greske eliten til sammen har mellom €200 og €600 milliarder på sveitsiske bankkonti.¹⁷ I tillegg investerer den greske eliten hvert år milliarder i luksuseiendommer i utlandet (for eksempel eies 10 prosent av alle utenlandske eiendomsinvesteringer i London av personer fra Hellas og Italia¹⁸).

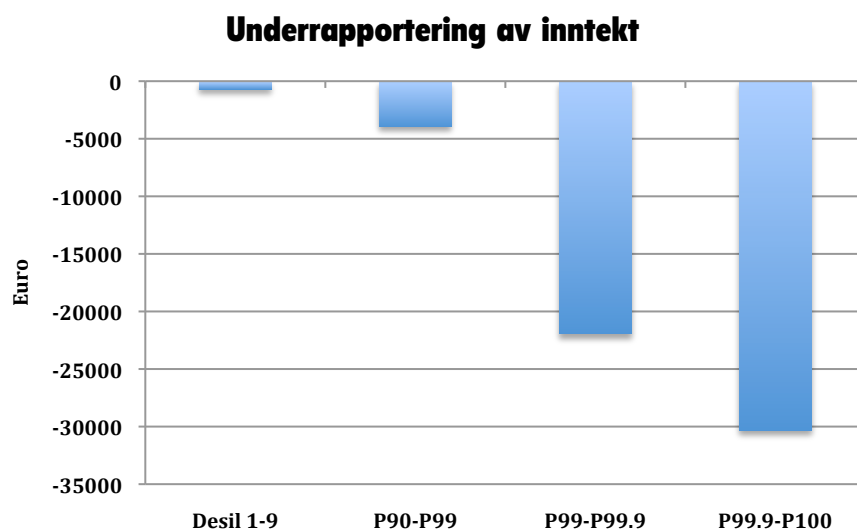
Det er med andre ord ikke slik at de nødvendige ressursene ikke finnes. Greske private formuer ble for eksempel nylig anslått til over €700 milliarder¹⁹, det dobbelte av landets problematiske statsgjeld.

Lave offentlige inntekter finner man igjen i flere av landene i Sør-Europa som inntil relativt nylig hadde fascistiske regjeringer.²⁰ De aller rikeste betaler en mye lavere andel skatt enn i de nordeuropeiske landene. Manglende skattebetaling er et utbredt fenomen i hele befolkningen, men de virkelig store skatteunndragelsene er det overklassen som står for.

To greske forskere har nylig forsøkt å tallfeste omfanget av skatteunndragelsene, og hvordan de fordeler seg i den greske befolkningen.²¹ Ved å sammenligne selvangivelsene til 50.000 grekere med hva de selv oppgav at de tjente i en anonymisert husholdningsundersøkelse, fikk man et anslag på nettopp dette.

Tallmaterialet antyder at den rikeste ene prosenten underrapporterer inntektene sine med så mye som en fjerdedel, og at de alene står for en femdel av de samlede uoppgitte inntektene, *mer* enn den nederste halvparten av befolkningen til sammen. De rikeste ti prosentene står for om lag halvparten av all skatteunndratt inntekt.

Figuren under gir et bilde på hvem som bidrar mest i negativ forstand til Hellas' budsjettunderskudd. Den viser at mens den jevne greker (nedre 90%) i snitt oppga €700 lavere inntekt til myndighetene enn den reelle, er samme tall om lag €22.000 per person blant den rikeste prosenten, og over €30.000 for den rikeste promillen.



HVEM SNYTER PA SKATTEN: *Underrapportering av inntekt til skattemyndighetene er i all hovedsak et overklassefenomen. Kilde: Matsaganis og Flevotomou (2010), tabell 4.*

Hva har fått mest fokus i media: den begrensede «hverdagskorrupsjonen» blant vanlige grekere, eller den systematiske undergravingen av offentlige finanser fra den greske eliten?

HØYE MILITÆRUTGIFTER

En annen kostbar arv etter fasciststyret er en enorm politistyrke og kraftig overdimensjonerte forsvarsutgifter. Hellas har flest soldater per innbygger i hele NATO, og nest flest politifolk (etter Italia). De siste 20 årene har Hellas jevnt over brukt en dobbelt så stor andel av BNP på kuler og krutt som resten av eurosonen, og andelen har på ny skutt fart på 2000-tallet.²²

Det lille landet Hellas var verdens femte største våpenimportør i årene 2005-2009, ned fra 3.plass i perioden 2000-2004.²³ Det mest interessante er kanskje hvor alle våpnene kom fra: 35 prosent fra Tyskland, 26 prosent fra USA og 23 prosent fra Frankrike.

Så sent som i 2010, samme år som det lille som fantes av greske velferdsordninger systematisk ble kuttet i tråd med spareplanene, ble Hellas oppmuntret til å kjøpe fregatter og kamphelikopter fra Frankrike og ubåter fra Tyskland. Alt til den nette sum av €8 milliarder. Det siste tiåret har landet også brukt milliarder på jagerflykjøp fra både amerikanske og franske våpenprodusenter.

Visstnok er det NATO-medlemmet Tyrkia man rustet opp mot, et land som i fjor foreslo overfor Hellas at begge landene skulle kutte den militære pengebruken med 20 prosent. Hellas, kanskje under press fra tyske og franske myndigheter som støttet opp under sine lands våpenindustrier, avsto høflig.

KONKURRANSEEVNENS EUROBYRDE

En sentral årsak til at Hellas og de andre landene i eurosonens sørlige periferi har sakkert akterut er den feilslåtte innføringen av felles valuta. Landene i sør har dermed stått uten mulighet til å devaluere egen valuta for å bedre konkurranseevnen mot resten av Europa. Resultatet har blitt store tyske eksportoverskudd, og tilsvarende budsjettunderskudd i sør.

Den svekkede konkurranseevnen overfor Tyskland, har derimot lite å gjøre med svak produktivitet utvikling. Produktivitetsveksten i den greske økonomien, i likhet med flere av de andre kriserammede landene, har vært klart høyere de siste 15 årene, noe vi ser i figuren under:



KILDE: OECD Economic Outlook 2011.²⁴

Mens land som Hellas lot den økonomiske veksten materialisere seg som reallønnsvekst for arbeiderne, har tyske lønninger blitt holdt nede over lengre tid.²⁵ Bare den rikeste tidelen tyskere har i dag høyere inntekt enn i 2000, noe som har bidratt til å holde tyske enhetskostnader nede.²⁶

En gruppe forskere ved SOAS-universitetet i London beskriver utviklingen siden innføringen av euroen slik: «Årsaken til at eurosonen har blitt splittet i kjerne og periferi kan forklares i den systematiske bedringen av Tysklands konkurranseevne. Det må understrekes at forbedringen av tysk konkurranseevne i sin helhet er et resultat av at de nominelle lønnskostnadene har blitt holdt nede. Strukturene i eurosamarbeidet har vært til gunst for tysk kapital, men ikke for tyske arbeidere.»²⁷

EKSTREME KONSEKVENSER

Hellas har i tiden framover en stor jobb å gjøre med å rydde opp i den politiske korrupsjonen, med absurd pengebruk på militæret og omfattende skatteunndragelser fra landets elite. Men den stilte diagnosen var feil - det er ikke den greske arbeidsinnsatsen som har vært for lav, eller velferdskostnadene som har vært for høye. Det er *inntektene* som har vært for lave.

Dermed har også betingelsene for at Hellas skulle få «hjelp» av EU og IMF vært feil – dype kutt i offentlige velferdsordninger, sparking av offentlige ansatte og planer om storstilt privatisering.

Stikk i strid med den nyliberale forestillingen om at slike kostnadskutt skulle «bedre konkurranseevnen» til Hellas, slik at landet kunne eksportere seg ut av gjeldskrisen, har effekten vært den motsatte.²⁸ Kuttene har hatt en ødeleggende effekt på den greske økonomien, gjennom fallende økonomisk aktivitet og dermed enda lavere skatteinntekter.

Konsekvensen: gjelden er i dag *betydelig større* som andel av BNP enn det den var ved krisens utbrudd i 2009.

De som har hatt minst skyld i landets økonomiske uføre, betaler derfor dyrt for en krise de ikke selv har skapt.²⁹ Innstrammingene har blitt gjennomført uten hensyn til de enorme økonomiske og sosiale konsekvensene, mens lite har blitt gjort for å bøte på landets underliggende problemer, slik som skjev inntektsfordeling og lav kvinnelig yrkesdeltakelse.

Mellom 2009 og 2011 har en halv million grekere mistet jobben, og arbeidsløshetsraten har mer enn doblet seg, fra 9 til over 18 prosent.³⁰

Offentlige lønninger er redusert med 30 prosent, mens 30.000 offentlige ansatte er satt på oppsigelseskontrakter. Bare en femtedel av offentlige ansatte som pensjonerer seg, vil bli erstattet de kommende årene. Offentlige sykehus og helsesentre har fått kuttet budsjettene med 40 prosent, og mange syke har ikke lenger råd til nødvendige medisiner.³¹

Samtidig har ungdomsledigheten vokst til langt over 40 prosent. Det har blitt gjennomført store kutt innen utdanningssystemet, som allerede i lang tid hadde vært kraftig underfinansiert. Landets ungdom forlater nå landet i håp om en bedre framtid. I takt med den økte arbeidsløshetsraten, har også selvmordsraten doblet seg.³² Antallet hjemløse har økt med 25 prosent de siste to årene, og gruppen utgjøres i økende grad av unge og arbeidsløse.³³

Hele veien skjermes blant annet tyske og franske storbanker, som gjennom en årrekke har tjent store summer på å låne de søreuropeiske landene penger. Bare de siste tre årene har de private investorene i eurosonen tjent €100 milliarder ekstra i «risikopremie» som kompensasjon for å tilby nye lån.³⁴

TEKNOKRATENES INNTOG

«Vi vet alle hva som må gjøres, men vi vet ikke hvordan vi skal bli gjenvalgt etter at vi har gjennomført det», uttalte den sentrale EU-politikeren Jean-Claude Juncker nylig.³⁵ Løsningen ble å erstatte folkevalgte politikere med «teknokrater», etter først å ha nektet statsminister Papandreou å avholde folkeavstemning om hvorvidt Hellas skulle gjennomføre de brutale kuttene, eller forlate eurosamarbeidet.

Slik tydeliggjorde EUs makthavere hvordan gjeldskrisen blir benyttet som en brekkstang for å tvinge gjennom upopulære «reformer» av Europas velferdsordninger. Hellas var det første offeret, men den samme politikken vil komme til å bli foreskrevet for en rekke andre europeiske land.

Denne ekstreme omfordelingen til de rike og mektige strider mot de fleste rettferdighetsprinsipper i en slik grad at sannheten kan utfordre det rådende systemets legitimitet.

Her finner vi trolig en av årsakene til at myten om «den late greker» står så sterkt hos Angela Merkel, Bild og andre innen europeisk elite, til tross for at fakta forteller en helt annen historie: Det er tross alt mer behagelig at grekerne lærer å skyldes seg selv, mens andre folkeslag står rundt og krever at de tar seg sammen, enn at befolkningenes kritiske blikk rettes mot elitenes ansvar for krisa og mot det elitistiske, kapitalistiske systemet som mer og mer begunstiger 1% av befolkningen på bekostning av nesten alle andre.

NOTER OG FORKLARINGER

¹ Bild, 27.10.2010: <http://www.bild.de/politik/wirtschaft/griechenland-krise/regierung-athen-sparen-verkauft-inseln-pleite-akropolis-11692338.bild.html>

² Der Spiegel 02.08.2010:
<http://www.spiegel.de/international/europe/0,1518,676634,00.html>

³ De Telegraaf, 18.05.2011, se for eksempel: <http://roarmag.org/2011/06/greek-debt-crisis-international-media/>

⁴ Focus Magazin, 22.02.2010:
http://www.focus.de/magazin/archiv/jahrgang_2010/ausgabe_8/

⁵ Der Tagespiegel, 18.05.2011: <http://www.tagesspiegel.de/politik/merkel-fordert-einheitliches-rentenalter-in-europa/4187960.html>

⁶ Bild, 05.03.2010, se for eksempel:
http://www.rosalux.de/fileadmin/rls_uploads/pdfs/sonst_publicationen/Broschur_Pleite-Griechen_d.pdf

⁷ Se for eksempel Ray and Schmitt (2007): «No – Vacation Nation», CEPR:
<http://www.cepr.net/documents/publications/2007-05-no-vacation-nation.pdf>

⁸ Tall for «Average number of actual weekly hours of work» fra Eurostat:
http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsq_ewhan2&lang=en

⁹ OECD – Pensions at a Glance 2009: <http://dx.doi.org/10.1787/888932381836>

¹⁰ Eurostat: Labour market Statistics, 2011:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-32-11-798/EN/KS-32-11-798-EN.PDF

¹¹ Tallmaterialet kan lastes ned her:
http://www.oecd.org/document/0,3746,en_2649_201185_46462759_1_1_1_1,00.html

¹² Marshall Auerback og Rob Parenteau beskriver det slik i artikkelen «The Myth of Greek Profligacy & the Faith Based Economics of the 'Troika'»: «The evidence is not consistent with the picture presented in the media of an overly generous welfare state—unless the comparison is made against the situation in the US, which is akin to comparing a French impressionist's skills with that of a 5 year old finger-painter.»
<http://www.nakedcapitalism.com/2011/10/marshall-auerback-and-rob-parenteau-the-myth-of-greek-profligacy-the-faith-based-economics-of-the-troika.html>

En annen beskrivelse finner man i «Endgame for the Euro?» av Dimitri Papadimitriou m.fl. ved Levy Economics Institute: «Some observers argue that this crisis exposes the profligacy of the Greek government and its citizens. In reality, Greece has one of the lowest per capita incomes in Europe, its social safety net is truly modest, and its welfare system administrative costs are lower than those of the German, French, and Irish bureaucracies. Even spending on pensions, which is the main target of the neoliberals, is lower than in other European countries. The evidence is not consistent with the picture presented in the media of an overly generous welfare state.» Rapporten er tilgjengelig her:
http://www.levyinstitute.org/pubs/hili_113a.pdf

¹³ Busch (2010): «World Economic Crisis and the Welfare State»: <http://library.fes.de/pdf-files/id/ipa/07000.pdf>

¹⁴ OECD – Government at a glance 2011:
<http://www.oecd.org/dataoecd/60/3/48214177.pdf>

¹⁵ «Family Pressure Gauge», Relationship Foundation, 2011: www.relationshipfoundation.org

¹⁶ Se Ali Esbatis kronikk «Støtt en greker!» i Klassekampen 13.07.2011:
http://manifestanalyse.no/-/page/show/10766_stoett-en-greker

¹⁷ Der Spiegel, 07.02.2011: <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-76764121.html> og Financial Times Deutschland, 18.10.2011: <http://www.ftd.de/politik/europa/griechenland-krise-schweiz-soll-griechen-geld-ausliefern/60117780.html>

¹⁸ Financial Post, 16.11.2011: <http://business.financialpost.com/2011/11/16/wealthy-italians-greeks-pour-money-into-london-property/>

¹⁹ Credit Suisse: Global Wealth Databook 2011: <https://publications.credit-suisse.com/app/shop/index.cfm?fuseaction=OpenShopDetail&aoid=324292&lang=EN>

²⁰ Se for eksempel Vicente Navarro: «Crisis and Class Struggle in the Eurozone», i Counterpunch, August 2011: <http://www.counterpunch.org/2011/08/19/crisis-and-class-struggle-in-the-eurozone/>

²¹ Matsaganis and Flevotomou (2010): «Distributional Implications of Tax Evasion in Greece», GreeSE Paper No 31: http://eprints.lse.ac.uk/26074/1/GreeSE_No_31.pdf

²² I perioden 1988-2009 brukte Hellas i snitt 3,9 prosent av BNP på militærutgifter, mens snittet for eurosoneen var 2 prosent. Tall fra Verdensbanken for militærutgifter tilgjengelig her: <http://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS>

²³ «Trends in international arms transfers», SIPRI Fact Sheet March 2010: <http://books.sipri.org/files/FS/SIPRIFS1003.pdf>

²⁴ Tallmaterialet kan lastes ned her: http://www.oecd.org/document/61/0,3746,en_2649_34573_2483901_1_1_1_1,00.html

²⁵ Brenke (2009): «Real Wages in Germany: Numerous Years of Decline», German Institute for Economic Research: http://www.diw.de/documents/publikationen/73/diw_01.c.342371.de/diw_wr_2009-28.pdf, Brenke (2011): «Reallöhne 2000-2010: Ein Jahrzehnt ohne Zuwachs», DIW Wochenbericht 45/2011: http://www.diw.de/documents/publikationen/73/diw_01.c.388565.de/11-45.pdf

²⁶ Rune Skarstein, 16.11.2011: <http://www.okonominettverket.no/Artikkel/1082.html>

²⁷ Lapavistas m.fl (2011): «Breaking up? A route out of the Eurozone crisis», RMF Occasional Report 3, november 2011: <http://www.researchonmoneyandfinance.org/wp-content/uploads/2011/11/Eurozone-Crisis-RMF-Report-3-Breaking-Up.pdf>

²⁸ En ny IMF-rapport konkluderer med at «estimation results [...] provide little support for the expansionary austerity hypothesis». Se Guajardo, J. m.fl (2011): «Expansionary Austerity: New International Evidence», IMF Working Paper 11/158: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2011/wp11158.pdf>

I et dokument som lekket ut 21.oktober 2011 i forkant av avtalen mellom Hellas og EU, innrømmes det at innstrammingspolitikken har virket mot sin hensikt, om enn i eufemistiske ordelag: «the situation in Greece has taken a turn for the worse, with the economy increasingly adjusting through recession and related wage-price channels, rather than through structural reform driven increases in productivity.» Dokumentet er tilgjengelig her: <http://www.linkiesta.it/sites/default/files/uploads/articolo/troika.pdf>

²⁹ «Matsaganis m.fl. (2011): «The distributional impact of the crisis in Greece» konkluderer med at «the poor contributed a clearly greater proportion of their income than the rich to the government's fiscal consolidation efforts». Tilgjengelig her: http://wpa.deos.aueb.gr/docs/The_distributional_impact_of_the_crisis_in_Greece.pdf

³⁰ Hellenic Statistical Authority, Labour force survey August 2011: http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/PressReleases/A0101_SJO02_DT_MM_08_2011_01_F_EN.pdf

³¹ Nöelle Burgi, «Hellas under sparekniven»: <http://www.lmd.no/index.php?article=12515>

³² Wall Street Journal 20.09.2011: <http://online.wsj.com/article/SB10001424053111904199404576538261061694524.html>

³³ «Tidligere var det alkoholikere, narkomane og psykisk syke. Nå er de hjemløse vel så ofte individer eller familier fra middelklassen, unge og moderate fattige.» Fra artikkelen «Greek crisis creates thousands of middle-class homeless»: http://www.monstersandcritics.com/news/business/news/article_1667568.php/Greek-crisis-creates-thousands-of-middle-class-homeless

³⁴ Der Spiegel, 10.11.2011: <http://www.spiegel.de/international/europe/0,1518,790985,00.html>

³⁵ Spectator, 12.11.2011: <http://www.spectator.co.uk/essays/all/7378428/europes-hit-squad.thtml>

FLERE RAPPORTER OG NOTATER FRA MANIFEST ANALYSE

På manifestanalyse.no kan du laste ned følgende publikasjoner gratis.

RAPPORTER

- 2-2011: *Ute av balanse. Finansiering av velferd i kommunesektoren*
- 1-2011: *Det nye Norge. Økonomisk maktkonsentrasjon i perioden etter 1990*
- 4-2010: *Lanseringen av «utenforskapet»: Hvordan høyresiden svekker tilliten til trygdeordningene*
- 3-2010: *Fortsatt råd til felles velferd? Framskrivninger og politisk handlingsrom mot 2060*
- 2-2010: *ISS-METODEN: Outsourcing og arbeidsmiljø ved hoteller i Oslo-området*
- 1-2010: *Myter og fakta om sykefravær*
- 2-2009: *Skattepolitikk i det blå: Det faglige grunnlaget for Fremskrittspartiets skatteutt*
- 1-2009: *Klassedelt helsevesen? Om utbredelsen av privat helseforsikring i Norge*

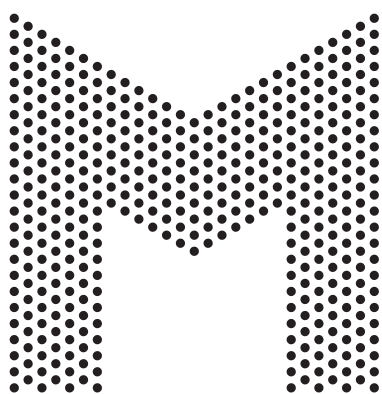
NOTATER

- 5-2010: *Frihandel eller rettigheter – Om den foreliggende frihandelsavtalen med Colombia*
- 4-2010: *Kupptilhengere ved Oslo Freedom Forum 2010*
- 3-2010: *Offentlig anbud, sosial dumping. RenoNorden-saken og kommunal konkurranseutsetting*
- 2-2010: *«Heroes of Human Rights» – Kupptilhengere ved Oslo Freedom Forum 2010*
- 1-2010: *Offentleg-privat sugerør – Lærdomar frå dei kostbare erfaringane med OPS*
- 2-2009: *Redusert sykefravær. Hva kjennetegner virksomhetene som lykkes?*
- 1-2009: *Faktasjekk: Høyres og Frps påstander om privat helseforsikring sett i lys av erfaringene fra 26 OECD-land*

POLITISKE ANBEFALINGER

- 3-2010: *Sosial dumping i offentlig regi? RenoNorden-saken og rødgrønne utfordringer*
- 2-2010: *Velferd eller skattestopp – Har Norge en rødgrønn regjering i blå tvangstrøye?*
- 1-2010: *Lovløse tilstander? – Forslag fra Henning Jakkelln vedrørende håndhevelse av Arbeidsmiljøloven*

Pamfletter utgitt i samarbeid med Forlaget Manifest AS kan du finne på forlagets nettside, manifest.no.



MANIFEST
SENER FOR
SAMFUNNSANALYSE